

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Bass László ügyvéd (címe) által képviselt (felperes neve, címe) felperesnek a dr. Bodolai László ügyvéd (címe) által képviselt (alperes neve, címe) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása miatt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. november 10-én kelt, 33.P.22.820/2008/4. számú ítélete ellen az alperes által 5. és 6. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 30.000 (harmincezer) forint fellebbezési költséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 24.000 (huszonnégyezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében a képmáshoz fűződő személyiségi joga megsértésének a megállapítását kérte, mert az alperesi ... elektronikus újság ...-án az „...” című és „...” alcímű felvételen képmását engedélye nélkül hozta nyilvánosságra.

Előadta, hogy a Budapesti Rendőr-főkapitányságról előjárói vezényelték a helyszínre és szolgálatteljesítése során, intézkedése közben készített az alperes felvételt, amelyet a honlapján engedélye, hozzájárulása nélkül hozott nyilvánosságra, s mivel nem minősül közszereplőnek, ezért az alperes jogsértést követett el képmása jogosulatlan közzétételével.

A jogsértés megállapításán túl kérte az alperes eltiltását a további jogsértéstől, valamint elégtételadására kötelezését is.

Kártérítési igénye érvényesítése tekintetében jogfenntartással élt.

Az alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a felvétel egy nyilvános rendezvényen készült, így a képmás nyilvánosságra hozatalához az érintett hozzájárulására nem volt szükség. Ezen túl több rendőri intézkedéssel összefüggésben felmerült a törvénytelenség, amit a sajtó által készített felvételek igazolhatnak, ezért e körben a sajtó a nyilvánosság részéről az ellenőrző feladatát gyakorolta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes az általa kiadott ... internetes újság ...-án megjelentett „...” című felvételével megsértette a felperes képmás védelméhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a felperesről készített képmást engedély nélkül hozta nyilvánosságra.

A bíróság az alperest a további jogsértéstől eltiltotta.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül a fenti felvétellel azonos helyen a jelen ítélet rendelkező részének megállapítására vonatkozó rendelkezését tegye közzé írásbeli közleményével együtt, melyben kinyilvánítja a sajnálkozását és azt, hogy a hasonló jellegű jogsértésektől a jövőben tartózkodik.

Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül bruttó 60.000 forint perköltséget.

Az ezt meghaladó keresetet elutasította.

Az ítélet indokolásában hivatkozott a Ptk. 45. (helyesen 75.) §-ára és a Ptk. 80. § (1) és (2) bekezdésére, majd kifejtette, abban a kérdésben kellett elsődlegesen döntenie, hogy a nyilvános rendezvényen készült felvételen szereplő felperes, mint odavezényelt szolgálatot teljesítő rendőr közszereplőnek minősül-e vagy sem.

Megítélése szerint vitatott az, hogy közéleti személyiség esetén hol húzódik meg a képmás hozzájárulástól nem függő nyilvános közzététel határa. Kifejtette, hogy a gyakorlat ebben a körben a védelmet nem a nyilvános megjelenés tényéhez, hanem annak céljához, rendeltetéséhez köti. A 36/1994.(VI. 24.) Alkotmánybírósági határozat szerint közszereplőnek minősül az a megnyilvánulás, amely a szűkebb vagy tágabb társadalom életét, a helyi vagy az országos viszonyok alakulását befolyásolja. Utalt a 2003. évi III. törvény 1. § 13. pontjára, amely szerint közszereplő az a személy, aki közhatalmat gyakorol, gyakorolt vagy közhatalom gyakorlásával járó tisztségre jelöltek, illetve aki a politikai közvéleményt feladatszerűen alakítja vagy alakította.

Az adatvédelmi biztos 671/K/2004. számú állásfoglalása közszereplőnek azt tekinti, aki közhatalmat gyakorol és aki közpénzek felhasználásáról dönt.

Rámutatott arra, hogy mindig esetenként kell eldönteni, hogy egy adott szituációban az érintett közszereplőnek tekinthető-e vagy sem. A rendőr közterületen a feladatát végezve nem minősül közszereplőnek, nincs döntési jogköre közpénzek felhasználásával vagy a közhatalom gyakorlásával kapcsolatban. Ezt erősíti az 1996. évi XLIII. törvény 8. § (2) bekezdése is, amely úgy rendelkezik, hogy hivatásos állomány tagja közszereplést nem vállalhat.

Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy nincs olyan törvényi rendelkezés, amely lehetővé tenné a közterületen intézkedő rendőrökről a hozzájárulásuk nélkül történő

képmás készítést, felhasználást. E körben utalt az adatvédelmi biztos 1848/2007/3. számú állásfoglalására is.

Az elsőfokú bíróság ezen döntések, illetve a jogszabályok értelmezése alapján arra az álláspontra jutott, hogy az intézkedő rendőr a szolgálat teljesítése közben nem minősül közszereplőnek, így szükséges az engedélye a róla készült fénykép elkészítéséhez és nyilvánosságra hozatalához. A jelen esetben a felperestől sem a felvétel készítéséhez, sem nyilvánosságra hozatalhoz nem kértek hozzájárulást és megállapítható volt az is, hogy a felperes a felvételen felismerhető módon kerültek ábrázolásra, továbbá az, hogy a felvétel nem minősül tömegfelvételnek, azon a felperes személye egyedileg azonosítható.

Mindezekből következik, hogy az alperes megsértette a felperes Ptk. 80. § (1) bekezdésében szabályozott személyhez fűződő jogát, melyre tekintettel a Ptk. 84. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a jogsértést az elsőfokú bíróság megállapította, a d) pont alapján eltiltotta a további jogsértéstől és a c) pont alapján kötelezte elégtétel adására, illetve sajnálkozásának kifejezésére és azon nyilatkozattételre, hogy a jövőben a hasonló jogsértésektől tartózkodik.

A perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott.

Az ügyvédi munkadíj iránti keresetet összegszerűségében eltúlzottnak ítélte meg, ezért a 32/2003.(VIII. 22.) IM rendelet alapján az igényelt munkadíjat alacsonyabb összegben állapította meg, figyelembe véve a pertárgy értékét, a kifejtett ügyvédi tevékenységet, mely a keresetlevél szerkesztéséből, a felszólító levél megírásából és egy tárgyaláson való részvételből állt.

Az illeték utólagos megfizetésére vonatkozó rendelkezés a 6/1986.(VI. 26.) IM rendelet 13. és 15. §-án alapult.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést. Elsődlegesen kérte annak megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta.

Elfogadva azt, hogy a felperes, mint intézkedő rendőr nem közszereplő kifejtette, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos alapjogát korlátozza az elsőfokú ítélet, sérti a sajtó- és a szólásszabadságot, valamint az információhoz jutás szabadságát is.

Kiemelte, hogy a közszereplő fogalmának definiálása normaszinten hiányzik, azonban az Alkotmánybírósági határozatok és a jogirodalom kidolgozta a közszereplőkkel kapcsolatos jogvédelmi rendszert, amely az Európai Emberi Jogi Bíróság érvrendszerén alapul. Megítélése szerint az is probléma, hogy az elsőfokú bíróság érvként az adatvédelmi biztos állásfoglalását hozta fel, ami jogforrásként nem használható. Ugyanakkor az Európai Emberjogi Bíróság 1979-ben a Sunday Times v. Egyesült Királyság ügyben a közfeladatot ellátó rendőrök feladatvégzésének bemutatása körében kiemelte, hogy az az információ nyújtásnak és a véleménynyilvánítás szabadságának részét képezi, ezért ha nem járulnak hozzá a képmásuk közzétételéhez az a szólásszabadságnak aránytalan korlátozását jelentené. Hivatkozott a 36/1994.(VI. 24.) számú valamint a 60/1994.(XII.24.) számú alkotmánybírósági határozatra, majd rögzítette, hogy a

közhatalmat gyakorló vagy a politikai közszereplést vállalók esetén a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jog elsőbbséget élvez a személyes adatok védelméhez képest.

Az alkotmánybíróági határozatokból az következik, hogy a rendőr nem magánemberként tevékenykedik, joga van igazoltatni vagy őrizetbe venni bárkit és vannak olyan jogosítványai, amelyek egyébként a magánszemélyt nem illetik meg, ami azt jelenti, hogy a hatalom gyakorlóinak részben az ellenőrizhetőség, részben a felelősségre vonhatóság miatt kell átláthatóan tevékenykedniük, ennek pedig része az, hogy tevékenységük a nyilvánosság számára bemutatható legyen.

Kitért arra, hogy a vágatlan videofelvételből kiderül, hogy a felperes kooperált, a felvétel készítéshez ráutaló magatartással tehát hozzájárult. E körben hivatkozott a BH.1985.17. számú eseti döntésére, kiemelve, hogy jelen esetben a felvétel nem a rendőr képmás jellegét mutatta be, hanem összességében ábrázolt egy jelentős, nagy érdeklődésre számot tartó eseményt.

A felperes ellenkérelmet terjesztett elő.

Előadta, hogy az ítélet és annak indokolásában kifejtett jogi okfejtés helytálló, ezért kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes perköltségben való marasztalását.

Kiemelte a Ptk. 80. § (2) bekezdésére hivatkozással, hogy a felperes közszereplőként történő azonosítása jelen perben releváns kérdés. Ugyanakkor aggályosnak tartotta az EEJB közszereplőkkel kapcsolatos jóhírnév védelmi rendszerének alkalmazását, egyrészt mert az EEJB bírói gyakorlata nem tekinthető közvetlenül alkalmazható jogforrásnak, másrészt azért, mert az EEJB által kialakított állásponttal nem ellentétes az elsőfokú bíróság ítélete. Az ún. szükségességi-arányossági tesztet illetve annak elvi alapvetését figyelembe véve az adott tagállam dönti el, hogy a jogalkotása által meghatározott alapjogi korlátozás arányos-e az elérni kívánt jogos céllal, illetve nem ellentétes-e az egyezmény tartalmával. Idézte a Római Egyezmény 10. Cikk (2) bekezdését, majd kifejtette, hogy a véleménynyilvánítás, illetve információs szabadság korlátozásának jogalapját az Alkotmány, illetve a nemzetközi kötelezettségvállalással összhangban álló Ptk. 80. § (1) bekezdése jelenti. Megítélése szerint képmásának kitakarásával történő bemutatás lehetősége fennállt, így nem lett volna akadálya a rendőri munka bemutatásának és nem szabott volna indokolatlan gátat a kormányzat, a végrehajtó hatalom bírálatának. Az az információ többlet, amely az intézkedő rendőr képmásának bemutatásával a nézőkhöz eljutott, nem jelentett olyan mértékű többletszabadságot, amekkora joghátrányt a személyiségi jog érvényesülésének korlátozása okozott. Tévesen hivatkozik az alperes a 36/1994.(VI. 24.) számú illetve a 60/1994.(XII.24) számú Alkotmánybíróági határozatokra, figyelemmel a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény 3. § (1) bekezdésében valamint a Ptk. 80. § (2) bekezdésében foglaltakra.

A Ptk. nem határozza meg a nyilvános közszereplés fogalmát, sem az alkotmánybíróági határozatok, sem az egyéb jogszabály a közszereplői minőséget nem definiálja, így az elsőfokú bíróság helytállóan alkalmazta az állandó bírói gyakorlatot.

Megítélése szerint azok tekinthetők közszereplőknek, akik egyrészt a nyilvános közszereplés igényével lépnek fel, másrészt fellépésük alkalmas a társadalom egészének vagy egy részének véleményét illetve egzisztenciáját befolyásolni.

A sérelmezett felvételtől nem állapítható meg, hogy a felperes akár csak ráutaló magatartással hozzájárult volna a felvételkészítéshez, a további felhasználásához.

Egyrészt a feladatát parancsra teljesítő rendőr nincs olyan helyzetben, hogy eközben a sajtó munkatársainak nyilatkozatot tegyen, hallgatását ezért nem lehet ráutaló magatartásként értékelni. Másrészt az alperes nem jelölte meg azt a magatartás-elemet, amely alapján eldönthető lenne, hogy ráutaló magatartással hozzájárult a róla készült felvételek elkészítéséhez, felhasználásához. Jelen esetben nem tömegfelvételtől van szó, az alperes nem a gyülekezést, mint tömegrendezvényt mutatta be, hanem a felperest ábrázolta munkája végzése közben, mégpedig azonosítható módon.

Ezen túl kifogásolta, hogy az alperes a fellebbezésében nem jelölte meg, hogy milyen indokok alapján kéri az ítélet hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárásra történő utasítását.

A perköltség igazolására csatolta a másodfokú eljárásra vonatkozó megállapodást.

Az alperes fellebbezése nem alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem keretei között bírálta felül a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján.

A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás eredményeként a tényállást helyesen állapította meg és az abból levont jogi következtetése, döntése is helytálló, azzal a másodfokú bíróság egyetértett, figyelemmel arra is, hogy az alperes fellebbezése nem tartalmazott olyan bizonyítékokat, hivatkozásokat, amelyeket az elsőfokú bíróság az érdemi határozata meghozatalakor ne vett volna figyelembe.

Az elsőfokú ítéletben a perbeli esetre vonatkozó jogszabályi rendelkezések, az Alkotmánybíróság határozata részletesen ismertetésre került, ezért azokra a másodfokú bíróság csak visszautal.

A Fővárosi Ítéltábla az alperesi fellebbezésben foglaltakra tekintettel azt emeli ki, hogy a képmással való rendelkezési jog kizárólagos, amely általánosságban azt jelenti, hogy a képmást az ábrázolt személy hozzájárulásával lehet nyilvánosságra hozni és az engedélynek megfelelő körben lehet felhasználni. Az általános rendelkezés alól kivételt jelent a Ptk. 80. § (2) bekezdésében írt nyilvános közszereplés, amely lehetőséget ad a képmás érintett személy hozzájárulása nélküli nyilvánosságra hozatalára. Közszereplésnek az a megnyilvánulás minősül, amely befolyással bír a társadalom szűkebb vagy tágabb életére, kihatással van a helyi vagy országos viszonyok alakulására, a kisebb vagy nagyobb közösségek életére, érdeklődésére, szokásaira.

A Fővárosi Ítéltábla - egyezően az elsőfokú bíróság álláspontjával is - azt állapította meg, hogy a szolgálatban, hivatalos személyként rendőrségi akcióban részt vevő személyek (rendőrök) nem tekinthetők közszereplőknek a közterületen fogantatott intézkedésük és munkájuk elvégzése során, sem annak ellenére, hogy tevékenységüket adott esetben a nyilvánosság előtt, közterületen végzik (Pfv.IV.21.368/1999.), figyelemmel arra is, hogy munkaköri kötelezettségüket teljesítve, parancsra látják el feladataikat. Ebből következően a felperes képmásának közzétételéhez szükséges a hozzájárulása.

A sajtót - ezen belül az alperest is - természetesen megilleti a véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságának a joga, azonban ezek gyakorlása nem járhat mások személyhez fűződő jogainak sérelmével. Így ha a sajtó más képmását az érintett személy hozzájárulása hiányában hozza nyilvánosságra, a sajtószabadság gyakorlása a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény 3. § (1) bekezdésébe ütközik és sérti a Ptk. 80. §-ának (1) bekezdésében védett személyhez fűződő jogot.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint megállapítható volt, hogy a felperes nem minősül közszereplőnek, így a személye beazonosítására alkalmas felvétel készítéséhez és annak nyilvánosságra hozatalához hozzájáruló nyilatkozatra lett volna szükség, s mivel ilyennel az alperes nem rendelkezett, ezért jogsértést követett el.

A másodfokú bíróság a fentiekben kifejtettek és a Pp. 253. § (2) bekezdése, valamint a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és a fellebbezési eljárásban felmerült költségről a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint határozott, figyelemmel a 6/1986.(VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésére és a 32/2003.(VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ában foglaltakra is.

Budapest, 2009. március 31.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

Dr. Győriné dr. Maurer Amália s.k.
előadó bíró

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő